

mányzati tényezőinek a náci gyalázatosságait, amelyeket Európa-szerte a zsidók ellen elkövettek, noha ezekkel a tényezőkkel jó kapcsolataik voltak. Továbbra is megülték a zsidó és a nemzeti ünnepeket, „szabadegyetemi” előadásokat rendeztek, drámákat és operákat vittek színpadra, kiállításokat, hangversenyeket, szavalóesteket szerveztek, tekintet nélkül a mind félelmetesebben tornyosuló viharfellegekre.⁵¹

1942 elején, amikor a náci végképp elhatározták, hogy megvalósítják a végleges megoldás programját, és az első szállítmányok már elindultak Auschwitzba, az Országos Rabbiképző Intézet ismét megerősítette, hogy 1919-ben lerögzített álláspontján nem változtat, vagyis a továbbiakban is a magyar hazaszeretet és zsidó lojalitás szellemében kíván működni. A Pesti Izraelita Hitközség szabadegyetemén a fővárosi zsidóság egyik tekintélyes egyénisége, Boda Ernő előadás-sorozatot tartott, amelynek vezérlő gondolata az volt, hogy „a magyarországi zsidóságot semmilyen elmélet és semmilyen intézkedés a szülőföld, a haza és az ősök iránti hűségtől el nem tántoríthatja”⁵². Más kiválóságok, úgymint Csörgő Hugó, Munkácsi Ernő, Polgár György, Bródy Ernő, Kahan Niszson, Eppler Sándor, Sós Endre, Hevesi Ferenc, Zsoldos Jenő, szintén tartottak előadásokat, de közülük senki nem beszélt arról, hogy mit csinálnak a náci az ország határain kívül, noha tudták, hogy mi történik külföldön.⁵³ A Pesti Izraelita Hitközség rendes és rendkívüli üléseire szintén a hallgatás összeesküvésének fátyla borult.⁵⁴

A magyarországi zsidó vezetés nyilvános álláspontjáról tudósított lapjuk vezércikke 1942 áprilisában:

A magyarországi zsidók életének méltó és felelős képviselői mindig is azt hirdették... hogy a magyarországi zsidók – magyarok. Ebben a tekintetben soha a legcsekélyebb kételyt sem hagyták. Amikor a zsidók összegyűltek vallási életük szíve körül, mindig ünnepélyesen kinyilvánították törhetetlen hűségüket, még az olyan esetekben is, amikor bánatuknak adtak hangot a reájuk szakadt nehézségek miatt. Nyomatékkal hangsúlyozták a magyarok és a magyarországi zsidóság sorsközösségét, vagyis azt, hogy a zsidóság nyelvileg, szellemiségében, kultúrájában és érzelmileg egybeötvöződött a magyar nemzettel.⁵⁵

Nem változott meg a zsidó vezetés álláspontja még 1943 szeptemberében sem, pedig addigra az európai zsidó közösségek tekintélyes hányadát már felszámolták. A zsidó lap egy másik vezércikkében, az 1941. évi népszámlálási adatok kapcsán, amelyekből kitűnt, hogy 725 000 zsidóból 585 000 vallotta magát magyarnak, olvassuk: „A magyarországi zsidók magyarok, azok szívvel-lélekkel, és integráns részét képezik a magyar nemzetnek.”⁵⁶

A zsidóság bevett vezetőinek helyzete ellen heves kihívást intézett a Zsidó Munkaközösség. Ezt a cionista csoportot Kálmán Imre, leánya és